

Sistema de comunicació per intercanvi d'imatges-PECS

Per l'alumnat amb dificultats en la intenció comunicativa, s'utilitza el sistema PECS: que consisteix en un entrenament per intercanvi de pictogrames, amb l'objectiu de desenvolupar una comunicació funcional, espontània i generalitzable (amb totes les persones i en qualsevol àmbit del seu entorn). Entrenar la comunicació ajuda l'alumne a expressar sentiments, pensaments i desitjos, millorant significativament la conducta. Aquest sistema pot utilitzar-se tant com a sistema alternatiu de comunicació com a augmentatiu (SAAC).

S'utilitza com a codi de comunicació els pictogrames, que poden substituir-se per fotos o objectes reals, adaptant-los així a les capacitats cognitives de cada alumne.

Els procés d'implementació d'aquest sistema requereix de la intervenció de dos adults en els entrenaments de les fases inicials, un que actua com a receptor de la situació comunicativa i un altre que dóna tots els suport que l'alumne necessita per realitzar un acte de comunicació. Aquests suport es va retirant a mida que la comunicació esdevé un acte espontani.

Les fases que cal entrenar són sis i juntament amb aquestes s'ensenyen diferents habilitats de comunicació funcional que permetran l'alumne una major participació escolar i comunitària.

Les habilitats de comunicació funcional inclouen habilitats de comunicació expressiva i comprensiva. Les primeres ajuden a guanyar en autonomia, regular la conducta i comunicar missatges per demanar ajuda, demanar un descans, acceptar o rebutjar. Aquestes habilitats de comunicació expressiva són crucials perquè ajuden a auto-regular la conducta. L'alumne aprèn que si ho demana, si ho rebutja o si demana una estona de descans evitarà malestars que el poden portar a manifestar conductes inapropiades.

L'altre grup d'habilitats de comunicació comprensiva com esperar, seguir instruccions, seguir un horari i fer transicions entre activitats ajudaran a entendre els missatges dels altres. La comprensió d'aquests també ajudarà a disminuir l'angoixa i a evitar que derivi en conductes disruptives.

En la primera fase l'alumne aprèn a intercanviar una sola imatge o pictograma fent així demanda d'objectes o activitats que són molt reforçants per ell. Un cop ha après que podem oferir-li el que més li agrada iniciem "tractes" amb ell i demanem petites tasques abans d'accedir a donar-li el que demana.

Durant la segona fase l'objectiu és generalitzar l'intercanvi, entrenant-lo en diferents àmbits de l'escola i amb diferents professionals. Un cop l'alumne es torna més persistent fent les demandes ens podem permetre fer "tractes" més complexes i allargar la durada de la tasca que demanem. Es aquesta etapa introduïrem l'habilitat comunicativa funcional de seguir instruccions que són

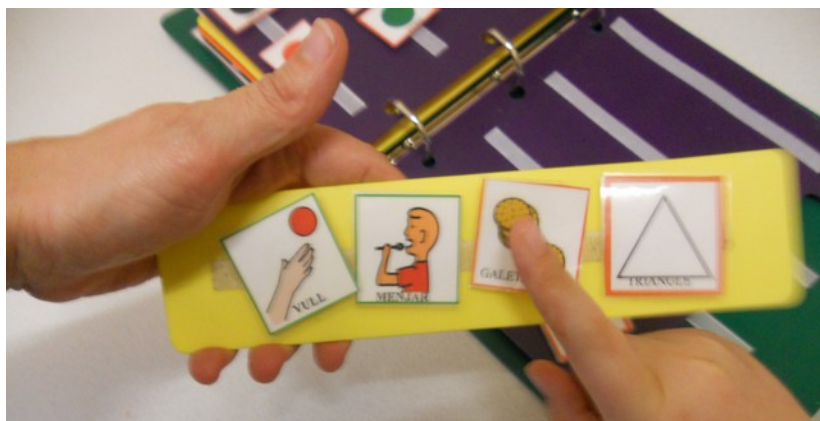
útils en el funcionament del dia a dia escolar mostrant a l'alumne la imatge de la següent activitat perquè es desplaci al lloc corresponent, sigui la classe o un altre espai de l'escola.

La tercera fase entrena a aprendre a discriminar entre dos o més imatges que fan sempre referència als objectes o activitats més reforçants per a ells. S'ensenyaran a més a més diferents habilitats comunicatives funcionals com respondre a la pregunta "vols?" amb un "sí" o un "no", demanar ajuda, demanar un descans, respondre a espera i incorporar la gestió d'un horari visual.

En la quarta fase l'alumne aprèn a construir oracions en el suport d'una "tira-frase" composta per la imatge de "vull" i seguida de la imatge de l'objecte que vol demanar. També aprenen a ampliar l'estructura de la frase afegint adjectius, verbs i preposicions. Com que l'alumne ja ha après a demanar ajuda intercanviant el pictograma ara se li ensenyarà a construir la frase "vull ajuda".

En la cinquena fase aprenen a respondre a la pregunta: què vols? Fent l'alumne una petició com a resposta a la pregunta de l'adult. Els atributs de certs objectes ja s'han treballat a la fase anterior i ens permetrà allargar la demanda d'ajuda ampliant l'estructura de frase quan demana alguna cosa: "vull ajuda en..."

En la sisena s'ensenya a comentar com a resposta a preguntes com: què veus? què escoltes? què és? Aquest aprenentatge els permet utilitzar verbs com: veig, escolto, sento...que els ajudaran a fer comentaris. Es continuen treballant totes les habilitats comunicatives funcionals que s'han introduït en les fases anteriors.

Cada nou pictograma que s'incorpora en el llibre es programa des de l'inici com generalitzar-lo a altres àmbits de l'escola i/o de casa.

Cada trimestre es fan reunions per a revisar i actualitzar les programacions de comunicació de cada alumne en les que participen tots es professionals que intervenen en la seva formació. La necessitat d'ensenyar una comunicació funcional en els nostres alumnes ens porta a incorporar estratègies visuals efectives i significatives per a tots els comunicadors, a crear situacions de comunicació i a ensenyar-les en activitats funcionals i en les rutines del dia dia escolar.

La implementació d'aquest sistema d'intercanvi comporta la creació de materials: llibres de comunicació per sortides excursions, plafons, horaris, pictogrames...que es fan a l'escola i en els que col·laboren en el procés els alumnes de l'Etapa 16-21.